

REMISSAMMANSTÄLLNING AV ÄRENDET OM ”FÖRÄNDRINGAR I NU-
VARANDE AVGIFTSSYSTEM INOM ÄLDREOMSORGEN” (dnr 327-372/2009)

Stockholms stad införde ett nytt avgiftssystem inom äldreomsorgen från och med den 1 juli 2002. Äldrenämnden anser att avgiftssystemet bör förändras så att det på ett tydligare sätt följer de bestämmelser som finns i SoL. I samband med översynen av avgiftssystemet föreslår äldrenämnden även andra former av förändringar med syfte att göra avgifterna tydligare för den enskilde samt att underlätta administrationen. Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att de avgifter som staden tar ut är anpassade efter de lagar och regler som finns inom området. Stadsledningskontoret anser att det är av yttersta vikt att äldrenämnden ansvarar för att information om avgiftssystemet utarbetas och att utbildning av handläggare sker i syfte att säkerställa att likställighet råder för den enskilde oavsett vem som gör bedömningen.

Vid genomförande av föreliggande förslag beräknas stadens intäkter minska med ca 12,0 mnkr per år. En bedömning har gjorts att utveckling av paraplysystemet tar ca 4 månader och är en förutsättning för förändringarna i avgiftssystemet. Stadsledningskontoret föreslår därför att förändringarna i avgiftssystemet införs från och med 1 juli 2011.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 februari 2009 att

1. Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens förslag till förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen.
2. Äldrenämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att förändringar i Paraplysystemet med anledning av beslut om ändringar av nuvarande avgiftssystem påbörjas med start i början av 2009.
4. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att reservera medel för utvecklingskostnader av Paraplysystemet.
5. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att samtliga förändringar som föreslås i äldreförvaltningens tjänsteutlåtande införs från och med den 1 januari 2010.
6. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att äldrenämnden ges i uppdrag att årligen utarbeta tillämpningsanvisningar för avgifter inom äldreomsorgen.
7. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan beslutspunkt 6, ger äldrenämnden i uppdrag till äldreförvaltningens direktör att årligen utarbeta och besluta om tillämpningsanvisningar för avgifter inom äldreomsorgen.

Reservation anfördes av Leif Rönngren m fl (S) samt Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP), *bilaga 2:1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Se bilaga 6 i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 oktober 2010.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Skärholmen samt Älvsjö.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 juni 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser det nödvändigt att de avgifter som staden tar ut är anpassade efter de lagar och regler som finns inom området. De förslag som anges är antingen direkta följder av lagändringar som gjorts sedan det nuvarande avgiftssystemet infördes eller tolkningar av lagen som gjorts för att inte orimligheter ska uppstå. Exempel på det sistnämnda är att avgiftsreglerna för gifta respektive sambo i detta förslag är lika. Det är även viktigt att det råder likställighet mellan dels olika personer inom äldreomsorgen och dels mellan olika grupper av brukare. Dagens avgiftssystem ger ett stort tolkningsutrymme då en avgift ska fastställas. Detta innebär att två personer med samma insats och samma avgiftsutrymme kan betala olika avgifter. Detta är inte acceptabelt ur rättsäkerhetssynpunkt. Föreliggande förslag innebär att utrymmet för olika tolkningar och tillämpningar minskar.

Förändringarna innebär att vissa enskilda brukare får högre avgift och vissa får lägre avgift. Stadsledningskontoret anser att det är av yttersta vikt att äldrenämnden ansvarar för att information om avgiftssystemet utarbetas och att utbildning av handläggare sker i syfte att öka likställigheten för den enskilde. Förändringarna måste kommuniceras med den enskilde för att få en förståelse för avgiftssystemet och förändrade avgifter.

Vid genomförande av samtliga förslag som presenteras i detta tjänsteutlåtande beräknas stadens intäkter minska med ca 12,0 mnkr per år. Stadsledningskontoret bedömer det rimligt att stadsdelsnämndernas intäktskrav justeras med motsvarande belopp.

I en första förstudie som har påbörjats uppskattas utvecklingskostnaderna, för att genomföra de förändringar av Paraplysystemet som krävs, uppgå till ca 2,5 mnkr. Denna kostnad omfattar förändringar för både äldreomsorg och motsvarande förändringar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning. En bedömning har gjorts att utveckling av paraplysystemet tar ca fyra månader att göra och är en förutsättning för förändringarna i avgiftssystemet. Stadsledningskontoret föreslår därför att förändringarna i avgiftssystemet införs från och med 1 juli 2011.

Med anledning av ändrade prisbasbelopp har tidigare stadsledningskontoret och därefter äldreförvaltningen inför varje år tagit fram tillämpningsanvisningar som undertecknats av stadsdirektören. Äldrenämnden föreslår att äldrenämnden ges i uppdrag att årligen utarbeta tillämpningsanvisningar. Stadsledningskontoret anser att det är rimligt att uppdraget ligger på äldrenämnden.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen anses vara besvarad med vad som anförs i detta tjänsteutlåtande.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 maj 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Abebe Hailu m.fl. (S) och Jakob Dencker (MP), *bilaga 2:1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 april 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser det som positivt att förändringar görs i det nuvarande avgiftssystemet-bl.a. för att uppnå en tydligare anpassning till bestämmelserna i SoL. En utveckling/anpassning av Paraplysystemet i anslutning till de föreslagna förändringarna är dock, enligt förvaltningens bedömning, en förutsättning för att handläggningen av den enskildes avgift ska kunna underlättas. Förvaltningen vill även peka på betydelsen av att utförarna noggrant rapporterar avvikelser i Paraplysystemet för att den enskilde ska kunna garanteras en korrekt avgift. Kan de föreslagna förändringarna därtill bidra till att avgifterna görs tydligare för den enskilde, är detta att se som ytterligare en positiv effekt. De föreslagna förändringarna är många och omfattande, varför förvaltningen för närvarande har svårt att bedöma hur dessa i praktiken på olika sätt kan komma att påverka äldres ekonomiska situation. Förvaltningen anser därför att det är av stor vikt att en utvärdering av effekterna av det förändrade avgiftssystemet genomförs så snart det bedöms som rimligt efter införandet. Enligt förvaltningens bedömning är de av äldreförvaltningen föreslagna förändringarna välgrundade och genomarbetade, varför stadsdelsförvaltningen inte har något att erinra mot förslagen.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner och överlämnar förvaltningen tjänsteutlåtande svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Liliane Svensson m.fl. (S), Rudy Espinoza m.fl. (V) och Rebwar Hassan m.fl. (MP), *bilaga 2:1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 maj 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen föreslår Stadsdelsnämnden att besluta i enlighet med Äldreförvaltningens förslag. Stadsdelsförvaltningen framhåller dock vikten av att paraplysystemet är väl förberett vid införandet och att det nya avgiftssystemet och dess ekonomiska konsekvenser bevakas och följs upp.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Majvi Andersson m.fl. (S) och Kenneth Rönnquist (MP), *bilaga 2:1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 juni 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är positivt att förslaget till nytt avgiftssystem anpassats till gällande lagstiftning. Förslaget i sin helhet ökar tydligheten och bidrar därmed till en ökad rättssäkerhet för brukaren. Det blir lättare för den enskilde att följa hur avgiftsbe-

sluten fattas. Förvaltningen anser dock att det finns en risk för att de individuella bedömningar och förändringar som ska göras medför att handläggningen blir komplicerad och tidskrävande, vilket medför merarbete för handläggarna. Det är viktigt att rapporteringssystemet mellan beställare och utförare är klart och tydligt reglerat för att undvika oklarheter. Förvaltningen befarar att nämnden inte får full kostnadstäckning för minskade intäkter och ökade kostnader av administration i samband med införandet av det nya systemet. Det är också angeläget att systemförändringarna i Paraplysystemet är väl förberett inför att det nya avgiftssystemet införs och att informationen till brukarna är tydlig.

RESERVATIONER M.M.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Leif Rönngren m fl (S) samt Margareta Johansson (V) och Eivor Karlsson (MP) med hänvisning till sitt gemensamma yrkande enligt följande.

1. Att äldrenämnden i huvudsak beslutar i enlighet med äldreförvaltningens förslag till beslut
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Att äldrenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen och fullmäktige att en uppföljning av det nya avgiftssystemet genomförs efter ett år för att säkerställa tillämpning och ge underlag för eventuella korrigeringar av eventuella oönskade marginaleffekter. Därutöver vill vi framhålla att ärendet om förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen är ett mycket komplext och svåröverskådligt ärende. Av den anledningen önskar vi få en återkoppling efter ett år för att kunna korrigera eventuella oönskade effekter som uppkommer utifrån förslagen till ändringar.

Vad vi kan bedöma utifrån det omfattande och detaljrika ärendet är att de föreslagna förändringarna i avgiftssystemet verkar vara väl motiverade utifrån principer om likställighet inom kommunen och i förhållande till landet i övrigt. Eftersom det inte är möjligt att få heltäckande kunskap om hur nuvarande avgiftssystem och de föreslagna förändringarna påverkar de äldres ekonomi, krävs en ganska snabb återkoppling till kommunfullmäktige när avgiftssystemet varit i drift en tid. Vi anser därför att kommunfullmäktige bör få en återrapport till exempel i samband med tertialrapport 2 år 2010. Vi anser också att det är problematiskt att enskilda individer från dag till annan drabbas av stora avgiftshöjningar, och vill därför att övergångsbestämmelser övervägs för speciellt drabbade hushåll. Exempelvis kan sambor få en högre avgift eftersom de får ett lägre minimibelopp, genom att likställas med makar och registrerade partners. Även avgiften för nutrition höjs för personer som bor på servicehus, vilket innebär en ökning från 1 200 kr till 2 614 kronor per månad för personer som behöver hel nutrition.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Abebe Hailu m.fl. (S) och Jakob Dencker (MP) enligt följande.

1. att delvis godkänna förvaltningens svar på remiss
2. att därutöver anföra

Detta ärende om ändrade avgiftssystem är ett mycket omfattande och detaljrikt beslutsärende. Det är för oss svårt att överblicka hur nuvarande avgiftssystem fungerar och hur de föreslagna förändringarna påverkar de äldres ekonomi. Därför kräver vi en snabb återkoppling till kommunfullmäktige när avgiftssystemet varit i drift en tid. Vi anser därför att kommunfullmäktige bör & en återrapport till exempel i samband med tertialrapport 2 år 2010, och att stadsdelsnämnderna också får en återrapport. Vi vill att man ska säkerställa tillämpning och ge underlag för eventuella korrigeringar av eventuella oönskade marginaleffekter.

Vi anser också att det är problematiskt att enskilda individer från dag till annan drabbas av stora avgiftshöjningar, och vill därför att övergångsbestämmelser övervägs för speciellt drabbade hushåll. Exempelvis kan sambor få en högre avgift eftersom de för ett lägre minimibelopp, genom att likställas med makar och registrerade partners. Även avgiften för nutrition

höjs för personer som bor på servicehus, vilket innebär en ökning från 1200 kr till 2614 kronor per månad för personer som behöver hel nutrition.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Liliane Svensson m.fl. (S), Rudy Espinoza m.fl. (V) och Rebwar Hassan m.fl. (MP) enligt följande.

I första hand yrkade vi på att (s), (v), (mp:s) reservation i äldrenämnden skulle antas i sin helhet. Då vi anser att utvärdering av systemet i tertiärrapport 2 är en central del av reservationen som allianspartierna kunde tänka sig stödja, valde vi att även biträda alliansens tilläggsförslag. Vi reserverar oss därför till förmån för (s), (v) och (mp) reservation i äldre nämnden i sin helhet.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Majvi Andersson m fl (S) och Kenneth Rönquist (MP) enligt följande.

Vad vi kan bedöma utifrån det omfattande och detaljrika ärendet är att de föreslagna förändringarna i avgiftssystemet verkar vara väl motiverade utifrån principer om likställighet inom kommunen och i förhållande till landet i övrigt. Eftersom det inte är möjligt att få heltäckande kunskap om hur nuvarande avgiftssystem och de föreslagna förändringarna påverkar de äldres ekonomi, krävs en ganska snabb återkoppling till kommunfullmäktige när avgiftssystemet varit i drift en tid. Vi anser därför att kommunfullmäktige måste få en återslag, till exempel i samband med tertiärrapport 2, år 2010. Vi anser det problematiskt att enskilda individer från dag till annan drabbas av stora avgiftshöjningar och vill därför att övergångsbestämmelser övervägs för speciellt drabbade hushåll. Exempelvis kan sambor få en högre avgift eftersom de får ett lägre minimibelopp genom att likställas som makar och registrerade partners. Även avgiften för nutrition höjs för personer som bor på servicehus, vilket innebär en ökning från 1200 kronor till 2614 kronor per månad för personer som behöver hel nutrition.